

Tegutsevate ühistute kogemused

Põllumeeste ühistu KEVILI liige ja konsultant
Olav Kreen

TÜ FARMIN juhatuse esimees Urmas Pallon





**Miks olen ühistu liige?
Mida ootan ühistult KEVILI?**

**Mis on KEVILI suurimad
puudused?**

**Millised on KEVILI parimad
tulemused?**

PÕHJUSED ÜHISTUGA ÜHINEMISEKS (2010)

- Saada õiglast ja head hinda oma tooraine eest
- Vähendada kulutusi sisendite ostmisel
- Saada ligipääs turgudele
- Hoida kokku kulutusi ladustamisele ja hoiustamisele
- Vähendada tootmisriske
- Saada osa kasumist, mis tekib suuremast kaubakäibest
- See on õige Eesti asi!



Miks olen ühistu liige?

Mida ootan ühistult KEVILI? (2011)

- **Majandusliku kasu teenimine – parem hind toodangule, sisenditele**
- **Erialased teenused – agronoomiline nõustamine, kuivati- ja laoteenus, hoiulaenuühistu**



Miks olen ühistu liige?

Mida ootan ühistult KEVILI? 2

- **Konkreetne, kättesaadav info, läbipaistev asjaajamine – turuinfo, teadmiste vahetamine, tugev meeskond, kindel kontaktisik**
- **Jätkuv areng – tööstuse rajamine, rohkem kõlapinda ühiskonnas**



Mis on KEVILI suurimad puudused?

Millised on KEVILI parimad tulemused?

Kevili suurimad puudused

- **Hind – pole ühtne, hinnakujunduse reeglid ebaselged**
- **Ei ole ära kasutatud siseturu võimalusi**
- **Puudub efektiivne finantslahendus**
- **Puudub oma laomajandus**

Kevili suurimad puudused 2

- **Liikmete passiivsus**
- **Info – koordineerimatu, hiline, puudulik**
- **Tegevaparaadi ebapiisav koosseis**
- **Liikmetevahelise koostöö võimalused kasutamata**
- **Piirkondliku nõustaja vajadus**

KEVILI parimad tulemused

- **Turu stabiliseerimine, surve hindadele**
- **Eksport**
- **Hinna fikseerimine SMS-i teel**
- **Transport, logistika toimib**
- **Müügiimahtude, käibe kasv**



KEVILI parimad tulemused 2

- Meeskond, juhtimine
- Koduleht
- Emotsionaalsed kogemused, üritused
- Informatsiooni vahetamine, põllupäevad
- Liikmeskonna kasv
- Ühistu olemasolu

Mis on meie ühistu

- Teadmata täpselt, kes sa oled, kelleks ja kuidas tahad saada, pole võimalik käituda adekvaatselt.
- Õiged eesmärgid ja otsusekindlus annavad ettevõttele kindla strateegilise orientatsiooni.



Küsimuste küsimus:

- KAS ÜHISTUS AJAME ÜHIST ASJA?

või

- AJAB ÜHISTUS IGAÜKS OMA ASJA?



KEVILI eesmärk

- ***Turul tugevamad ja konkurentsivõimelisemad olla***
- ***Mõjutada kogu VÄÄRTUSAHELAT***

Edu faktorid

(Daniel Karlson – Rootsi Taluliit

8.-9.veebruar 2007, Tallinn)

- Liikmetele pikas perspektiivis kasulik olemise pikaajalise visiooni olemasolu
- Paradoks: Parim viis liikmetele teenuste osutamiseks on teistele teenuste osutamine (kliendid, jne.)
 - Omanikel ja juhtkonnal peab olema konkreetne nägemus ja põhimõtted, mida erinevate osapoolte rahuolu tagamisel järgida; tarnijad, töötajad, juhid, kreditorid, jne. – rõhutades veelkord klientide soovide ja vajaduste rahuldamise tähtsust
 - Seda põhimõtet peavad mõistma ja aktsepteerima kõik liikmed

Edu faktorid, jätkub

- Nõukogu, juhatuse, töötajate ja liikmete rollide ning vastutuse määratlemine
 - Vastutustundlik tegutsemine kõigis rollides
 - Järgimaks erinevates rollides tegutsemise põhimõtteid, peab nõukogu
 - Kindlaks määrama ettevõtte tegutsemise üldise strateegia ja selle 'omaks võtma'
 - Palkama strateegi elluviimiseks võimelise tippjuhi
 - Vältima äritegevuses osalemist
 - Jääma ausaks, järgides tegevuspoliitikat või seda vajadusel muutes

Edu faktorid, jätkub

- Juhid peavad teadma, kuidas:
 - Juhtida strateegiat
 - Hallata struktuuri
 - Tagada tegevuse tulemuslikkust
 - Leida parimaid töötajaid ning panna neid ennast ettevõtte osana tundma
- Nõukogu ja juhatus peavad:
 - Teadma, kuidas määratleda turgusid, selle iseloomulikke jooni ning reageerida turul toimuvatele muudatustele
 - Soovima võtta analüüsitud riske – või jääda ausaks ja nende võtmisest keelduda
 - Teadma, kuidas tasakaalustada pika- ja lühiajalisi huve

Kokkuvõtteks

- Soovide ja vajaduste arukal järgimisel on võimalik ära teenida usaldus
- Usaldus on iga ettevõtte edukuse tagamiseks möödapääsmatu
- Seega vajavad ühistud edu saavutamiseks kõrgelt haritud juhte ja innovaatoreid, kes on samas piisavalt ettevaatlikud, et ümber nurga piiludes tulevikku vaadata, olles valmis vastavalt tulevikule oma tegevust kohandama. Täpselt nii, nagu ühistud oma algusaastatel toimisid.

EPKK korraldatud ühisturustuse uuring Järeldused ja ettepanekud

Järeldus I: Ühisturustuse arengut takistab usaldamatus

- Ühistegevuse põhineb usaldusel
- Arengut takistavad inimesed ise, puudub usaldus
- Ettevõtjatel on hirm pügada saada
- Kardetakse, et keegi teine saab rohkem kasu
- Suuremate ühistute puhul võib tekkida arvamuste paljusus ja usaldamatus
- Raha tekitab pingeid, eriti selle jagamine
- Probleemiks on liikmete lojaalsus
- Ei täideta ühiselt võetud lubadusi



Järeldus 2. Ühisturustuse arengut takistab ühistegevuse põhimõtete vähene tundmine



- Inimeste teadmised ühistegevusest on tagasihoidlikud
- Ei saada aru, et ühistegevus aitaks just väiketootjat
- Liialt palju seostatakse ühistuid nõukogude perioodi lõpu ühistutega
- Liikmed ei saa aru ühise tegevuse kasumlikkusest
- Ei tehta vahet tulundusühistu ja äriühingu eesmärkidel
- Liikmed seavad tihti eesmärgiks maksimaalse kasumlikkuse
- Unustatakse, et ühistu eesmärk ei pea alati olema maksimaalne ja kiire kasum, vaid liikmete rahulolu ning turu stabiilsuse tagamine.

Järeldus 3: Ühisturustuse arengut takistab ettevõtjate kiire (oma)kasu ootus



- Tahetakse ühe aastaga rikkaks saada, see on ühiskonna üldine mentaliteet. Pikaajalisi plaane ei suudeta teha.
- Ühistu liikmetel võib tekkida kiusatus ühistust lahku löüa, kuna nähakse lühiajalise kasu võimalusi.
- Probleemiks on see, et tootjad saavad otse müües kohati parema hinna.
- Eestlane paraku arvab, et on targem kui kõik teised.
- Ühistute tegevusest saavad kasu ka mitteliikmed (info liigub)
- Võib oletada, et kui poleks piimaühistuid, siis ilmselt oleks piimahindade erinevused tootjatele võrreldes tänasega oluliselt suuremad ja lehma oleks tõenäoliselt veelgi vähem.

Järeldus 4: (Väliskapitalil põhinevad) tööstused takistavad tootjate koondumist ja turg on ära jaotatud



- Eesti eliit sõltub väliskapitalist, väliskapitali lobi on liiga kõva, et sellest ilma riigi toeta läbi murda
- Tööstused on huvitatud, et pilt oleks killustatud.
- Paratamatult tööstused ikkagi lepivad mingis osas toorpiima osas kokku.
- Eestis valitseb piimasektoris nn ostjaturg
- Väliskapitalil töötavad firmad koorivad Eesti põllumehelt maksimumi.
- Toodete turustamisel tulevad ilmsiks tootja ja kaupmehe vastuolulised huvid hinna osas.

Järeldus 5: Ühisturustuse arengut takistab eestvedajate vähesus



- Probleeme ei saa taandada riiklike toetuste puudumisele, toetusraha on piisavalt. ka EL toetused on tegelikult olemas, tuleb osata küsida. Kõik algab inimestest. Kavad peavad olema vett pidavad, aruandlus korrektne.
- Toimivad ühistud toetuvad tegusatele inimestele.
- On olnud puudu aktiivsest ja hakkajast tegevjuhist, kes praeguseks on leitud ja palgatud.

Järeldus 6: Ühistutele on vaja võimekaid juhte, sest ühistu juhtimine on suhteliselt keeruline

- Suurim probleem on liikmete arusaam ühise tegevuse kasumlikkusest liikmetele.
- Edukaks juhtimiseks oleks vaja oskus- ja juhtimisteavet sisse osta, vastasel korral jääb oskustest puudu.
- Suurim probleem on ühtlase tooraine kvaliteedi tagamine, igaüks kasutab erinevat tehnoloogiat.



Järeldus 7: Suurem majanduslik surve ettevõtetele soodustab ühistegevust



- Raske majanduslik olukord paneb inimesi ka ühistegevusele rohkem mõtlema.
- Koostöö piimtootjate vahel on väga oluline. EPIKO - ühistute vahelist infovahetust oli vaja tihendada ja ühistute seljad kokku panna. Nii on võimalik ühistegevust sügavuti arendada. Kui koostööd ei tehta, siis on häving üsna kindel.



Täna! Koostöös teeme paremini!



Kontakt:
Eesti Maaülikool
Majandus- ja sotsiaalinstituut
rando.varnik@emu.ee